

UITGAVE VAN WIJKVERENIGING DE VOGELWIJK

Vogelwijk

Jaargang 65 **10** oktober 2022

VERKEERSVEILIGHEID VOOR ALLES | DE VOGELWIJK IN DE LITERatuur
STREEKPRODUCTEN DICHTBIJ TE KOOP | DIERVRIENDELIJKE TUIENEN

Advertenties

Beheerder: *Thomas Kramer*

E advertentiebeheer@vogelwijkdenhaag.nl

Kwettertjes: *Mileen Boutkan*

T 3684333, E mhboutkan@planet.nl

Redactie

Dick van Rietschoten

Laan van Poot 152, T 06 27268377

E dvanrietschoten@ziggo.nl

Mieke Hendriks

Papegaaiaalaan 12, T 06 38444072

E miek.hendriks@gmail.com

Ria Luitjes

Sportlaan 149, T 06 83 03 08 48,

E ria@mixmarketing.nl

Sjaak Blom

Pauwenlaan 10, T 06 51 79 82 13

E blom.bruin@hotmail.com

Anja Knoope

Sportlaan 73, T 06 10 01 51 38.

E anjaknoope@gmail.com

Ruud van der Hoofd (webmaster)

E webmaster@vogelwijkdenhaag.nl

Algemeen mailadres redactie

redactie@vogelwijkdenhaag.nl

Website wijkvereniging

www.vogelwijkdenhaag.nl

Aan- en afmelden van leden

T 06 24 77 87 21 of

E leden@vogelwijkdenhaag.nl. Zie verder achterin onder 'Ledenadministratie'

Verschijsning: 8 x per jaar. Oplage: 1950 ex.

Druk

Pasmans Drukkerij

Chroomstraat 33, 2544 EX Den Haag

T (070) 397 71 71

E info@pasmans.net

Ingezonden kopij

Journalistieke bijdragen of brieven van lezers zijn van harte welkom. De redactie heeft het niet eens te zijn met de inhoud van ingezonden brieven, maar behoudt zich het recht voor niet-inhoudelijke redactionele wijzigingen aan te brengen of al te uitvoerige teksten te bekorten. In bijzondere gevallen is de redactie en/of het bestuur gerechtigd ingezonden stukken niet te plaatsen.

Van de Redactie

Door Dick van Rietschoten

Een goede bekende, die tien kilometer verderop woont, vertelde dat hij onlangs iemand aan de telefoon had die zich net had gesetteld in het gloednieuwe appartementencomplex Hellasduin aan de zuidkant van de Laan van Poot. 'En bevat het je?', vroeg hij. Het antwoord was een opgetogen opsomming van de zegeningen die de nieuwe woning en woonomgeving (Vogelwijk, duinen, zee) met zich mee hadden gebracht. 'En weet je wat ook zo leuk is?', klonk het als kers op de taart. 'We hebben hier een hartstikke goed wijkblad!'

Het vernemen van deze honderd procent waar gebeurde anekdote deed ons uiteraard goed. Maar tegelijk bracht het een gevoel van ongerijmdheid met zich mee. We wisten namelijk uit ervaring dat dit enthousiasme maar voor zeer weinig 'Hellasduiners' gold. Begin juli, zo'n anderhalve maand na de officiële oplevering van het complex, hadden we het zomernummer van dit blad bij alle 42 appartementen van Hellasduin bezorgd, begeleid door een welkomstbrief waarin natuurlijk de oproep stond om lid van de wijkvereniging te worden – en daarmee dus ook abonnee van het blad. We wisten wel dat ruim een handvol nieuwe bewoners al lang lid was omdat zij eerder elders in de wijk hadden gewoond, maar de grote vraag was hoeveel nieuwe leden we onder de echte nieuwkomers zouden kunnen scoren. Het resultaat van de wervingsactie was teleurstellend. Tot begin september kwamen er slechts vijf aanmeldingen binnen.

Met dit traditionele huis-aan-huisnummer krijgen de overige verse Vogelwijkers een herkansing. En niet alleen zij, maar ook alle andere wijkgenoten die zich nooit bij de wijkvereniging hebben willen aansluiten. In een recente gemeentelijke enquête onder de bewoners van ons buurtje aan de duinvoet (zie verderop in dit nummer) luidde een van de vragen 'Kent u de wijkvereniging?' Blijkens de antwoorden reageerde 79 procent met 'Ja, en ik ben lid' en 16 procent met 'Ja, maar ik ben geen lid'. Onze klompen braken echter toen we lazen dat 5 procent van de ondervraagden zelfs nog nooit van de wijkvereniging had gehoord! Hopelijk is voor de 21 procent (16+5) onwilligen en onwetenden dit nummer een eye opener. Voor 15 euro per jaar kunt u een echte Vogelwijker worden en blijft u op de hoogte van wat hier speelt! Hoe? Zie de column van onze voorzitter op de pagina hierna.

De wijk in Vogelvlucht

Door Redmar Wolf, voorzitter wijkvereniging De Vogelwijk

Over Karl Friedrich Hieronymus baron von Münchhausen gaat het verhaal dat hij uit een moeras ontsnapte door zich aan zijn eigen haren omhoog te trekken. In dezelfde categorie valt ook het idee dat je zeilboot sneller vooruit gaat wanneer je in het zeil blaast. Sympathieke gedachten, maar natuurkundig is hier natuurlijk wel wat op aan te merken.

Ik moest hieraan denken toen ik vorige maand het door buurtplatform *Nextdoor* en de Vrije Universiteit verrichte onderzoek over de populariteit van Nederlandse woongebieden onder ogen kreeg. Een rapport met de welluidende titel: *Hoe sociale cohesie de buurt bij elkaar houdt. Het grote Nextdoor buurtonderzoek 2022*. Het document bevat onder meer een lijstje van 'best beoordeelde buurten' in Nederland. En wat staat daar op de eerste plaats? U weet het inmiddels al lang: de Haagse Vogelwijk.

De betreffende rangschikking is gebaseerd op de waarderingcijfers die bewoners aan hun eigen wijk toekennen. We zijn klaarblijkelijk heel erg tevreden over onze wijk en als iedereen uit de buurt dat zegt eindig je in een dergelijk onderzoek al gauw op de eerste plek. Dat heeft wel iets weg van de capriolen van bovengenoemde Duitse edelman. 'Wij van WC-Eend adviseren WC-Eend' en als je harder blaast, ga je sneller vooruit.

Sluit u aan en word lid!

Het is zeker prima wonen in een wijk waar bewoners bovenmatig tevreden zijn over hun eigen leefomgeving. Dat is een zelfversterkend proces. Een proces ook waar onze wijkvereniging, opgericht in 1945, graag haar steentje aan bijdraagt. Bijvoorbeeld door deze editie van het wijkblad niet alleen bij haar eigen leden te bezorgen, maar op alle adressen in de wijk in

de bus te doen. Bent u nog geen lid, dan nodigen we u van harte uit om u alsnog aan te melden. Wij nemen u als wijkgenoot graag in onze actieve vereniging op! Het lidmaatschap kost maar 15 euro per jaar, dus daarvoor hoeft u het niet te laten.

Als u zich opgeeft als lid, laat u zien dat u zich met de wijkgemeenschap verbonden voelt. Dat gevoel zal nog worden versterkt doordat u acht keer per jaar dit informatieve blad in de bus krijgt. Stuur een mailtje met uw gegevens naar leden@vogelwijkdenhaag.nl of maak gebruik van deze QR-code:

Walking Dead

Eerlijk is eerlijk: niet-wijkbewoners zijn soms wat minder enthousiast over ons buurtje achter de duinen. De Haagse cabaretier en columnist Sjaak Bral vergeleek de Vogelwijk naar aanleiding van het eerder genoemde onderzoek met 'de filmset van de zombieserie *The Walking Dead*'. Zijn column in het AD waarin hij dit schreef is hier en daar best geestig, maar kinesinne is toch het overheersende element. Zijn observatie is een wat gemakzuchtige momentopname. Ach ja, wij bewoners weten wel beter. Voor nu wens ik u in ieder geval veel leesplezier. In deze wijk en met deze – weer prachtig verzorgde – editie van het wijkblad moet dat geen probleem zijn.

Redmar Wolf (ook namens mede-bestuursleden Adam Braithwaite, Paul Lohmann en Lodewijk de Haes)

Verkeersveiligheid is prioriteit nr. 1

Door Dick van Rietschoten

Vergroting van de verkeersveiligheid moet de komende jaren in de Vogelwijk de hoogste prioriteit krijgen. Die conclusie kan worden getrokken uit de resultaten van de recente gemeentelijke enquête onder Vogelwijkbewoners. De uitkomsten werden bekend gemaakt tijdens de algemene ledenvergadering van de wijkvereniging op 15 september in het paviljoen van tennispark Houtrust. Daar werd ook een plan geboren om de opvattingen te peilen over de toekomst van tramlijn 12.

Met name in het eerste gedeelte van de Sportlaan en op de Nieboerweg en Houtrustweg laat de verkeersveiligheid veel te wensen over. Dat werd ook tijdens de ledenvergadering breed onderschreven. Namens de verkeerscommissie van de wijkvereniging zei Stef Tours: „Wij voelen ons door de uitkomsten van de enquête gesteund. Al jaren hameren wij er bij de gemeente op dat de verkeersvei-

ligheid op een aantal plekken tekortschiet en al jaren voelen wij ons gefrustreerd door de traagheid van de gemeente en het gebrek aan geld om verbeteringen aan te brengen.”

Voetpad Houtrustweg

Slechts nu en dan levert het voortdurend kloppen op de deur van het stadhuis en het stadsdeelkantoor Segbroek succes op, aldus

Het noordelijk deel van de Sportlaan herbergt twee problemen: een veiligheidsprobleem en een parkeerprobleem

Stef Tours. Als voorbeeld noemde hij de aanleg van het voetpad aan de 'kanaalkant' van de Houtrustweg. „Maar helaas is ons verzoek om bij de vluchtheuvel aan het begin van de Laan van Poot een duidelijke oversteekplaats te maken niet gehonoreerd. De gemeente is inmiddels wel bereid om die plek door het aanbrengen van zigzagstrepen op het wegdek iets beter te markeren.”

Een grote teleurstelling voor de verkeerscommissie was ook het feit dat zij niet betrokken werd bij de recente wijzigingen aan de fietspaden op en rond de Houtrustbrug. „We hadden een lijstje met verbeterpunten, maar daar is niets mee gedaan. Het resultaat is onder meer dat je op de fiets niet meer zo makkelijk vanaf de brug naar de Cornelis de Wittlaan kunt rijden.”

De vooral voor fietsers riskante situatie op de eerste kilometer van de Sportlaan staat al lange tijd op de agenda van de verkeerscommissie. „We hebben het al heel vaak aangekaart, maar tot nu toe zonder resultaat. Daar komt nog bij dat het gemeentelijk apparaat ongeveer een halfjaar op een laag pitje heeft gefunctioneerd vanwege de lopende coalitie-onderhandelingen. Nu de stad eindelijk weer serieus bestuurd wordt, doen we er alles aan om de Sportlaan weer onder de aandacht te brengen”, aldus de commissievoorzitter.

Tramlijn 12

Een goede kans op vergroting van de verkeersveiligheid in de Goudenregenstraat, op de Nieboerweg en in de Duivelandsestraat doet zich voor als op dat traject de komende jaren aanpassingen in het wegprofiel nodig zijn ten behoeve van de bredere en beter toegankelijke trams waarmee ook lijn 12 moet gaan rijden. Een voordeel voor Den Haag is dat die werkzaamheden gefinancierd worden door het rijk en door bijdragen van de 23 gemeenten die samen de Metropoolregio Rotterdam-Den Haag vormen. Wellicht zou het drukke eerste deel van de Sportlaan, met bus 24 die ook vaak

voor onveilige verkeerssituaties zorgt, van dat project kunnen meeprofiteren.

Een aantal bewoners uit de Goudenregenstraat en de Nieboerweg ziet de tram liefst helemaal verdwijnen. „Maar voor ons is het een gegeven dat lijn 12 blijft”, betoogde Stef Tours. „Daarbij moet ook worden bedacht dat de kans op het aanbrengen van verkeersverbeteringen kleiner wordt als de tramlijn wordt geschrapt.” Uit onderzoek van de HTM is gebleken dat lijn 12 tussen de Laan van Meerdervoort en het eindpunt in Duindorp dagelijks gemiddeld zo'n 2000 in- en uitstappers heeft. De tram voorziet dus nog steeds in een behoefte, aldus de verkeerscommissie. Bovendien is het belangrijk dat de Vogelwijk een goede openbaarvervoerverbinding met de beide Haagse treinstations houdt.

Een deelnemer aan de ledenvergadering deed het bestuur van de wijkvereniging de suggestie aan de hand om een enquête te houden over de toekomst van lijn 12. Voorzitter Redmar Wolf reageerde daar meteen positief op. Het bestuur buigt zich er dezer dagen over.

Betaald parkeren

De verkeerscommissie gaat binnenkort met de gemeente in gesprek over de passage in het recente Haagse coalitieakkoord waarin staat dat in alle wijken op drie na betaald parkeren zal worden ingevoerd. De Vogelwijk hoort niet tot die drie uitzonderingen (Vroondaal, Wateringse Veld, Leidschenveen-Ypenburg). Toch meent de verkeerscommissie dat moet

worden gezien of in de Vogelwijk het betaald parkeren vooralsnog beperkt zou kunnen worden tot het gebied tussen Houtrustweg en Nieboerweg. Onderzoek heeft uitgewezen dat 57 procent van de bewoners hier vóór betaald parkeren is. In het midden en zuiden van de wijk bleek de overgrote meerderheid tegen. Zij zullen echter ongetwijfeld te maken krijgen met het zogeheten ‘waterbed-effect’ (lees: meer geparkeerde auto’s) als in het noordelijk deel parkeermeters komen te staan.

Suggesties en vragen aan het adres van de verkeerscommissie kunnen worden gericht aan het mailadres verkeer@vogelwijkdenhaag.nl

De commissie wijst er echter op dat meldingen over bijvoorbeeld kapotte straatverlichting, losse tegels in een voet- of fietspad, risikante bomen of de aanwezigheid van auto- of fietswrakken het best kunnen worden gedaan via de zogeheten *Buiten Beter*-app op de smartphone (je kunt dan ook een foto van het euvel meesturen) of via de webpagina ‘Meldingen openbare ruimte’ op de gemeentelijke website www.denhaag.nl

Dergelijke meldingen kunnen ook telefonisch worden doorgegeven via het nummer 14070.

Nieuwe secretaris

De algemene ledenvergadering gaf unaniem haar zegen aan het bestuursvoorstel om Lodewijk de Haes te benoemen tot secretaris van de wijkvereniging. Lodewijk, wonend aan de Spotvogellaan, heeft zijn sporen verdiend als financieel beheersadviseur in het bankwezen, onder meer bij Fortis en ING. Hij woont sinds twee jaar in de Vogelwijk, die hij „een heerlijke omgeving” noemde. „De bestuursfunctie die ik nu officieel bekleed vind ik een leuke uitdaging die ik graag heb aanvaard”, zei hij. Voorzitter Redmar Wolf toonde zich blij met de bestuursuitbreiding en gaf aan dat die ook hard nodig is met het oog op het wijkfeest dat het bestuur voor volgend jaar in gedachten heeft ter viering van het 105-jarig bestaan van de Vogelwijk. Overigens kan iedereen die

Lodewijk de Haes is officieel benoemd tot secretaris van de wijkvereniging)

hiervoor ideeën wil inbrengen en/of mee wil doen met de voorbereiding een e-mail sturen naar: bestuur@vogelwijkdenhaag.nl

Geld voor een feest is er in elk geval. Het jaar 2021 beëindigde de wijkvereniging met een batig saldo van ruim 15.000 euro, stelde kascommissielid Flip Petri optimistisch vast. Het overschot is vooral veroorzaakt doordat de uitgaven gedurende de twee coronajaren op een laag pitje hebben gestaan. Hij hief wel een waarschuwend vinger over de late bekendmaking van de jaarcijfers. „Dat zou eigenlijk uiterlijk in mei moeten gebeuren.”

Sportcomplex

Aan het slot van de bijeenkomst werd vanuit de zaal nog een aantal vragen gesteld over de stand van zaken rond de plannen voor de bouw van een nieuw sportcomplex langs de atletiekbaan aan de Laan van Poot en over de toekomst van het ziekenhuisterrein aan de Sportlaan. Over beide projecten valt momenteel weinig te melden, liet bestuurslid Paul Lohmann weten. *Haag Atletiek* en Handbalvereniging *Hellas* denken nog na over

eventuele verdere aanpassing van de eerder bekend geworden plannen voor het sportcomplex. De wijkvereniging heeft die afgewezen vanwege de grootschaligheid en de bijkomende verkeersproblemen. Wat het ziekenhuisterrein betreft is het wachten op het *Planuitvoeringskader (PUK)* dat eind dit jaar zou moeten verschijnen.

Grondwateroverlast

Ten slotte veroordeelde Redmar Wolf het voornemen van enkele wijkgenoten om een juridische procedure aan te spannen tegen de gemeente teneinde schadevergoeding te verkrijgen voor ondervonden grondwateroverlast tussen 2009 en eind vorig jaar (zie verderop in dit blad). „Het bestuur vindt dit een

juridisch kansloze actie, die op geen enkele wijze door de wijkvereniging zal worden gefaciliteerd”, aldus de voorzitter. „Bovendien is het een contraproductief voorstel, dat onze contacten met de gemeente zal schaden. De inmiddels opgeheven grondwatercommissie van de wijkvereniging heeft de afgelopen jaren constructieve bijdragen geleverd aan de oplossing van grondwaterproblemen. De gemeente heeft daar ook van geleerd, wat onder meer blijkt uit de recente reconstructie van de Haagse Beek, waarop grondwater wordt geloosd. Het is dan ook beter te blijven samenwerken met de gemeente dan haar tegen te werken. Het staat overigens iedereen vrij om op persoonlijke titel een juridische procedure tegen de gemeente aan te spannen.”

Wijkblad voortaan 8 keer per jaar

De redactie van het wijkblad heeft besloten de verschijningsfrequentie met ingang van komend jaar iets te verminderen. Het blad, dat al sinds 1958 bestaat, zal niet meer tien keer per jaar bij de leden van de wijkvereniging in de brievenbus vallen, maar acht keer. Tijdens de algemene ledenvergadering van 15 september schetste hoofdredacteur Dick van Rietschoten de achtergronden van het besluit.

Tot eind jaren tachtig verscheen het blad nog maandelijks. Daarna werd het 11 keer per jaar en vanaf 2014 zijn er jaarlijks 10 edities. De afgelopen decennia is er echter in de wijk heel wat veranderd. Het blad heeft een mindere functie gekregen als belangrijke informatiebron over onderwerpen van algemeen belang. Er waren voor de redactie altijd heel wat onderwerpen voorhanden om over te schrijven: grote projecten bijvoorbeeld, zoals de sloop van de Houtrusthallen, de Sportlaankerk en de HALO en de nieuwbouw die daaruit voortvloeide, de wijkbrede rioolvernieuwingsoperatie en de ingrijpende herprofilering van het zuidelijk deel van de Sportlaan. Bovendien waren er tal van activiteiten van de wijkvereniging die aandacht kregen: een vossenjacht of speurtocht voor de jeugd, sinterklaasvieringen, bridgetoernooien, autorally's, het honderdjarig bestaan van de wijk, enz. Al die 'nieuwsbronnen' zijn vandaag de dag lang niet meer zo rijk als voorheen. Hier komt nog bij

dat het aantal advertenties in het blad in de loop der jaren danig is teruggelopen, waardoor de redactie gedwongen werd meer teksten en foto's te produceren om het blad nog een zeker volume te laten behouden. Ten slotte was er ook nog de opkomst van de sociale media. Via buurtapp-groepen en het wijkplatform *HoplR* kan tegenwoordig snel informatie worden uitgewisseld, sneller dan in het wijkblad mogelijk is.

We willen graag een blad blijven maken met interessante informatie en interviews, want we weten dat zeer veel wijkbewoners dit magazine waarderen en graag lezen. Maar een teruggang naar acht edities per jaar geeft ons wel wat meer 'lucht' en minder stress. Overigens verschijnen verreweg de meeste Haagse wijkbladen (er zijn er in totaal 27) maar 4 á 6 keer per jaar. We waren met tien edities al het vaakst verschijnende wijkblad van de hele stad, maar met 8 zullen we nog steeds tot de top behoren.

Tevredenheid over woonomgeving in Vogelwijk het grootst van heel de stad

Door Dick van Rietschoten

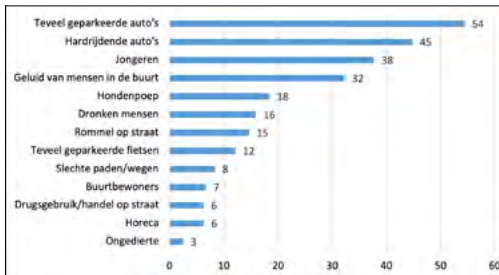
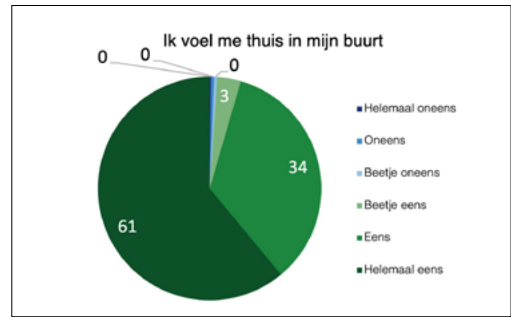
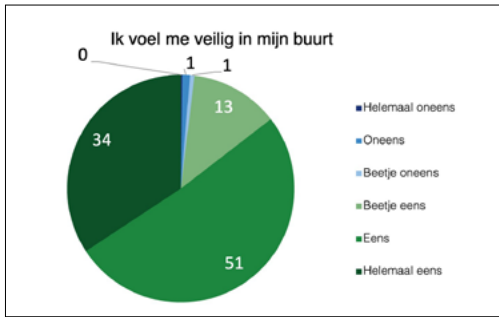
Vorige maand werd bekend dat de Vogelwijk is uitgeroepen tot de best gewaardeerde stadswijk van heel Nederland. In een (discutabel) onderzoek van het nationale digitale wijkplatform *Nextdoor* rolde voor de Vogelwijk het rapportcijfer 8,91 uit de bus. Marion Duimel van de gemeente Den Haag keek daar trouwens niet van op. Zij ploos de afgelopen maanden de resultaten uit van een gemeentelijke enquête onder Vogelwijkbewoners. Daaruit bleek dat Vogelwijkers hun woonomgeving gemiddeld een 8,5 geven. „Het hoogste tevredenheidscijfer van alle Haagse wijken”, aldus Marion.

Marion Duimel, gemeentelijk projectleider bij het vaststellen van de 'verbeterpunten' voor de Vogelwijk

De gemeente heeft in alle wijken enquêtes gehouden om zogeheten *wijkagenda's* op te kunnen stellen met verbeterpunten voor de buurt waaraan de komende vier jaar zal worden gewerkt. In de Vogelwijk was de respons op de in het voorjaar gehouden enquête overigens behoorlijk laag. Alle bewoners hadden een gemeentelijke brief in de bus gekregen met een

verzoek aan de online-enquête deel te nemen (wie geen internet had, mocht ook telefonisch de vragen beantwoorden) en in dit blad is hier diverse malen aan herinnerd. Toch reageerde slechts een kleine 20 procent van alle circa 2700 huishoudens. De gemeente beschouwt de antwoorden echter wel als representatief voor de wijk als geheel. Ter vergelijking: aan

Ervaren overlast in de wijk (naar aantal inzenders)

het eerdergenoemde 'Nextdoor-onderzoek' waaruit de Vogelwijk als de topwijk van Zuid-Holland en zelfs heel Nederland naar voren kwam, hadden slechts 23 Vogelwijkbewoners meegedaan!

Mazzelaars

Voorafgaand aan de algemene ledenvergadering van de wijkvereniging op 15 september presenteerde Marion Duimel de uitkomsten van de enquête. De drie belangrijkste prioriteiten voor de wijk die daaruit naar voren komen, zijn in de eerste plaats verbetering van de verkeersveiligheid en daarna behoud en verbetering van het groen en het oplossen van parkeerproblemen. Eind november zal de gemeente besluiten aan welke wensen en suggesties gehoor zal worden gegeven.

Maar liefst 95 procent van de respondenten zegt zich in de Vogelwijk thuis te voelen en 85 procent voelt zich er veilig. Illustratief is een opmerking van een van de inzenders: 'Wij zijn mazzelaars hier te kunnen wonen'.

De Vogelwijk is vanouds een groene wijk, maar

dat groene karakter is tot verdriet van de helft van de ondervraagden wel aan het afkalven, met name door het toenemen van het aantal bestrate tuinen. De tuinstadsfeer moet behouden blijven, zo lieten veel mensen weten. Ook werd vaak de suggestie gedaan de perkjes aan de voet van straatbomen (boomspiegels) fleurig te beplanten.

Overlast

Op de vraag 'Ervaart u overlast?' antwoordde 6 procent 'Nee, nooit', 43 procent 'Zelden' en 40 procent 'Soms'. Slechts 11 procent van de deelnemers aan de enquête zei vaak overlast te ervaren. Het hoogst scoorden daarbij de overmaat aan geparkeerde auto's, hard rijdende auto's en overlast gevende jongeren. De (van buiten de wijk afkomstige) langparkeerders in de wijk worden door 46 procent van alle ondervraagden als een probleem ervaren.

Bijna de helft van de inzenders (46 procent) betreurt het dat er in de hele wijk nog maar één winkel over is, temeer daar winkels een ook belangrijke functie hebben als ontmoetingsplek. Veel wijkbewoners (60 procent) blijken van plan te zijn hun huis de komende vijf jaar te verduurzamen. De meest voor de hand liggende maatregelen op het gebied van energiebesparing, namelijk het aanbrengen van dubbel of driedubbel glas en zuinige(r) verlichting zijn in de wijk al wijdverbreid toegepast.

Binnenkort verschijnen alle uitkomsten van de gemeentelijke enquête op de website van de wijkvereniging: www.vogelwijkdenhaag.nl

Eerlijke streekproducten via de Vogelwijk naar de consument

Door Mieke Hendriks

Het is woensdagmiddag 15.00 uur en in de garage van Sijzenlaan 23 zijn Jacco en Elena druk bezig met het inpakken van kratten met levensmiddelen. Boxen vol met sla, bossen wortels, appels en peren, broodjes, maar ook flessen melk en yoghurt. Wat is hier gaande?

Jacco de Hooge is een oude bekende: twee jaar geleden prijkte hij al in dit blad als enthousiaste thuishoofd, die onder de naam *De Buurman Kookt!* in zijn huis aan de Pauwenlaan op bestelling heerlijke maaltijden bereidde. Maar inmiddels kookt hij minder en heeft hij zich met buurtgenoot en compagnon Elena gestort op de levering van eerlijke streekproducten.

Bereidwillig legt Jacco uit wat er aan de hand is. „Toen ik in het eerste coronajaar bezig was met *De Buurman Kookt!*, kwam ik in aanraking met *Rechtstreex*, een webwinkel met streekproducten. Ik heb me daar actief bij aangesloten. Maar vorig jaar juni kreeg ik een fulltime baan bij het ministerie van Buitenlandse Zaken en toen moest ik een keuze maken. Zodoende heb ik *De Buurman Kookt!* op een laag pitje gezet. Ik kook af en toe nog wel op verzoek voor feesten en partijen en ik geef nog workshops, maar het dagelijkse koken zit er niet meer in. Wel heb ik bemoeienis gehouden met *Rechtstreex*.”

Vers van dichtbij

„*Rechtstreex* sluit prachtig aan bij de filosofie waarmee ik ook heb gewerkt als *De Buurman Kookt!*, namelijk het gebruiken van zo veel mogelijk producten van lokale en regionale leveranciers. Alle producten komen van boeren en producenten van maximaal 50 km rond Den Haag. Het idee is ontstaan in de coronaperiode, toen ook boeren in de problemen kwamen en op zoek waren naar alternatieve afzetpunten.” „Via de website www.rechtstreex.nl zie je vanaf

elke zaterdag het wekelijkse aanbod en daaruit kun je kiezen en je bestelling plaatsen. Alles is transparant: Je kunt per product precies zien wat er financieel naar de boer gaat, wat er nodig is voor transport en wat *Rechtstreex* en de wijkchef ontvangen. Ook kun je per product zien of het biologisch is, het EKO-keurmerk draagt, bespoten is of onbespoten.”

Een abonnement kan, maar is volgens Jacco niet nodig. „Je kunt zelf kiezen wat je wilt bestellen, maar als je daar geen tijd of zin in hebt, kunnen we ook een box met gemengde inhoud voor je samenstellen. Vervolgens kun je het ophalen bij een wijkpunt, zoals hier in de Sijzenlaan bij Elena. De distributielijnen worden kort gehouden, met als resultaat verse lokale seizoensproducten en geen voedselverspilling.” „Zelfs niet hier op locatie,” vult Elena lachend aan. „Elk slablaadje dat per ongeluk gevallen is, wordt later opgegeten door mijn drie kippen!”

Als ik nu eens een paar weken met vakantie ben of een week alleen maar diepvriespizza's wil eten?

Jacco: „Geen probleem. Je zit nergens aan vast, ook niet aan de hoeveelheden. Als je bijvoorbeeld een keertje alleen 1 appel en 1 prei wilt bestellen, in plaats van een hele krat vol, dan kan dat ook.”

„Als je het maar wel bestelt vóór maandagmiddag half twee,” zegt Elena, terwijl ze voorzichtig een volle kist met groenten, vruchten, brood en melk op tafel klaar zet. „Dinsdag worden de bestellingen bij de boeren opgehaald en dan

kun je het woensdagmiddag tussen vier en zes hier komen ophalen. Of je laat het bezorgen, dat kan natuurlijk ook.”

Verbindende factor

Dat bezorgen – met een elektrische auto natuurlijk – doen Jacco en Elena allebei. Het vervult meteen ook een sociale functie in de wijk, want het afleveren gaat natuurlijk vaak samen met een praatje. Juist voor ouderen is deze bestellen bezorgmogelijkheid een uitkomst. Elena: „Een van onze trouwste klanten is al 97! Vorig jaar hebben we met kerst met z'n allen glühwein staan te drinken. Dat was echt gezellig!” *Rechtstreek* is dus meer dan alleen een leverancier van streekproducten, maar werkt ook als een verbindende factor in de wijk. Twee keer per maand gaat *Rechtstreek* langs bij de boeren. En klanten kunnen ook mee op bezoek! Zo zien ze met eigen ogen waar alles vandaan komt. Via een nieuwsbrief krijg je te lezen waar, wanneer en hoe en je je daarvoor kunt aanmelden. Den misschien komen je dan ook met wijkgenoten in contact.”

Vergeten groenten en recepten

„Kwalitatief goede voeding en milieubewustzijn zijn voor de meeste mensen die hier komen belangrijk,” legt Elena uit. „Maar behalve dat heeft het soms ook te maken met nostalgie. Want wij leveren producten die vroeger heel gewoon waren, maar die je tegenwoordig nauwelijks meer ziet: oude appel- en perenrassen, maar ook ‘vergeten groenten’ zoals raapstelen, pastinaak, zomerpostelein en aardperen. Het is allemaal lekker en biedt ook meer variatiemogelijkheden. En kijk eens naar deze melk, mooi hè in zo'n fles! Het smaakt zoals het vroeger smaakte. Dat herkennen mensen en daarvoor komen ze terug. De oudere generatie weet nog wel wat je moet en kunt doen met die vergeten groenten. Ze vertellen erover en komen met recepten. Daar leren wij ook van en we geven dat zelf weer door.”

Jacco: „Zo komt hier vaak een Finse dame die

ons haar gefermenteerde groenten laat proeven. Heel bijzonder!”

Even later laat hij de website van *Rechtstreek* zien. Een verbazingwekkend scala aan producten rolt voorbij: behalve groenten, fruit, vlees en vis, ook brood, zuivelproducten, kant-en-klare pizza's en sauzen, wijn, bier, broodbeleg in vele soorten en ook koekjes en cake. „Vlees komt voornamelijk van Hoeve Biesland in Delfgauw”, vertelt hij. „Dat is een biodynamische boerderij.” Onderwijl pakt hij een flesje sojasaus met de welluidende naam *Tomasu*. „Deze saus heeft geen wereldreis hoeven maken: geheel en al gemaakt van gefermenteerde tarwe en sojabonen uit... Rotterdam! Zelfs Japanse chefs zijn er dol op. En zie je dit blik? Daar zit een heerlijke pittige saus in, gemaakt met het recept en de hulp van vrouwen die als vluchteling naar Nederland zijn gekomen. Het is van de *Stichting Mixblik*. Zoek maar eens op!”

Vrienden en zakenpartners

Lucas, de stagiair van 13 die elke week komt helpen als onderdeel van een schoolproject, is klaar met het sorteren van de klantenkaartjes.

De klanten kunnen elk moment binnendruppelen en het is 'now or never' voor de brandende vraag:

Zijn jullie nou een stel of niet?

„Nee hoor,” lacht Elena. „Jacco en ik hebben ieder onze eigen familie! We kennen elkaar via gemeenschappelijke vrienden en de kinderen hebben bij elkaar op een sportclub gezeten. Op een gegeven moment zijn we samen met *Rechtstreex* aan de slag gegaan. Nu zijn we én vrienden én zakenpartners. Het is natuurlijk handig dat we mijn garage kunnen gebruiken, want Jacco woont in een tussenhuis op de Pauwenlaan, dus dat gaat gewoon niet.”

Elena heeft als kunsthistoricus naast *Rechtstreex* ook nog een druk bestaan als museumdocent voor het Mauritshuis. Daarnaast is er natuurlijk haar familie. Dochter Tanya is thuis en laat als 'kippenexpert' vol trots drie prachtige kippen zien. Met één daarvan heeft ze dit jaar tijdens Koningsdag nog een aardig zakcentje verdiend. „Ik liet mij gewoon met deze kip fotograferen en daar kreeg ik dan wat centjes voor!” Conclusie: het ondernemersbloed zit er al jong in.

Circulaire economie

De Vogelwijk-tak van *Rechtstreex* heeft een vaste klantengroep van ongeveer 30 mensen, waaronder flinke gezinnen die als 1 klant gelden. De klantengroep van de Sijzenlaan is zeer divers: jong en oud door elkaar, uit allerlei beroepsgroepen en afkomstig uit alle windstreken van de wereld. De eerste klant van vandaag, een vader met twee jongetjes, krijgt een volgeladen krat aangereikt. De jongens willen meteen iets eten en kiezen een appel uit de mand. „Hoe smaakt het?” vraagt Jacco nieuwsgierig. „Het is een oud appelras.” De jongens vinden het gewoon naar appel smaken, maar de vader is geïntrigeerd en wil weten of hij de appels gewoon moet eten, beter door de salade kan doen of misschien als moesappel moet koken. Hij krijgt van Jacco en Elena uitgebreid antwoord. Ook met de volgende klant, een oude dame

met boodschappenkar, wordt vriendelijk en gezellig het een en ander uitgewisseld. Voordat ze haar boodschappen in haar tas doet, geeft ze haar zorgvuldig opgevouwen papieren zakjes van vorige week weer terug. „Kijk,” zegt Jacco, „dat is nou circulaire economie!” Behalve zakjes leveren mensen ook gebruikte flessen en plastic (vruchten)bakjes weer in.

Wijkpunten

Dankzij 'crowdfunding' heeft *Rechtstreex* in de Binckhorst een eigen distributieplek kunnen aankopen. In Den Haag zijn inmiddels al bijna tien 'wijkpunten' te vinden. Behalve op het adres Sijzenlaan 23 zijn ze onder meer te vinden in Taverne Meer en Bos, in de Vlierboomstraat 521 en in de Weimarstraat 70. Op de laatstgenoemde locatie is het afgiftepunt uitgegroeid tot een echte winkel waar je vier dagen in de week zonder bestelling kunt kopen. In heel Zuid-Holland breidt het streekproductenplatform zich uit als een olievlek. Behalve in Rotterdam, waar wel 25 afgiftepunten zijn, is *Rechtstreex* inmiddels ook te vinden in Rijswijk, Wassenaar, Noordwijk, Leidschendam, Gouda, Delft en Leiden.

Wat gebeurt er als het nog drukker wordt? Is de garage dan misschien te klein of alleen de woensdag als afhaaldag te weinig?

Wijkchef Jacco heeft hieraan al gedacht. „Mijn baan bij Buitenlandse Zaken is fulltime, maar gelukkig mag ik zelf mijn uren indelen. Door goed te plannen kan ik de vrijdagmiddag eventueel ook gaan gebruiken voor *Rechtstreex*.”

Elena rangschikt met kunsthistorische smaak een grote bos prachtwortels, een kool, een bos selderij, een fles melk en een mooi brood tot een ouderwets stilleven. Het oog wil ook wat, en dat principe wordt aan de Sijzenlaan eveneens ruimschoots in acht genomen. Met een hoofd vol recepten en een fietstas vol biologische tomaten, courgettes en aubergines rijdt ik naar huis. *Rechtstreex* is vanaf vandaag weer een klant rijker.

Geanimeerde welkomstborrel nieuwe leden

De elementen gingen flink tekeer alsof het al volop herfst was, maar desondanks meldden zich op zondagmiddag 18 september ruim twintig nieuwe wijkbewoners bij strandpaviljoen De Staat voor de welkomstborrel van de wijkvereniging. In totaal waren er weliswaar tegen de zestig uitnodigingen verstuurd, maar er bestond alle begrip voor degenen die ervan hadden afgezien door wind en regen een tocht

naar het strand te maken. In de droge en verwarmde zijvleugel van het paviljoen ontstond mede dankzij de geserveerde dranken en hapjes alras een geanimeerde sfeer waar tal van contacten werden gelegd. Ruim een uur na aanvang, kort nadat de bijgaand groepsfoto was genomen, meldden zich zowaar nog vijf andere genodigden die dapper wind en regen hadden getrotseerd.

Orgelconcert Houtrustkerk 6 november

Op zondag 6 november van 12.00-12.30 geeft organist Jeroen de Haan een koffieconcert in de Houtrustkerk aan het eind van de Beeklaan. De Haan is onder meer cantor-organist van de Evangelisch-Lutherse kerk te Woerden en redacteur van het maandblad Muziek & Liturgie.

Op 10 december dit jaar is het 200 jaar geleden dat de grote Belgisch-Franse componist en organist/pianist César Franck werd geboren en zijn sterfdatum was 8 november 1890, komende maand dus 132 jaar geleden. Daarom staat Francks Fantaisie in C op het programma.

Van de Nederlandse componist Jaap Dragt (1930-2003), die schreef in modern-Frans georiënteerde stijl, klinkt de *Fantaisie Ineffable*, een zelden uitgevoerd muziekstuk. Jeroen de Haan zet zich al jaren in om het oeuvre van Dragt te laten horen en dat wat nog enkel in manuscript voorhanden is zelf uit te geven.

De toegang tot het concert is vrij, met een collecte na afloop.

Dieren in de tuin: leuk en nuttig

Door Eva de Tombe

Toen ik zo'n 25 jaar geleden hier in de Vogelwijk opgroeide, hadden we aan het eind van de zomer altijd gezellig rondscharrelende kleine egeltjes in de tuin. In het voorjaar kwaakten padden en kikkers onder mijn slaapkamerraam bij de vijver van de burens. Terzelfder tijd waren vogels druk op zoek naar takjes voor hun nesten. Als we 's zomers in de tuin aten, werden we vaak gestoord door wespen. En op weg naar de herfst hadden spinnen elke ochtend nieuwe webben boven het tuinpad geweven.

Deze en andere dieren in de tuin zijn niet alleen leuk om naar te kijken en luisteren (of soms wat storend en spannend) maar bovendien ook erg nuttig. Zo eten egels en vogels slakken, wormen en rupsen. Lieveheersbeestjes en wespen halen de luizen van je rozen. Spinnen vangen de muggen. En bijen bestuiven onze gewassen. Door deze dieren in de tuin worden problemen als slakken en luizen dus al voor een belangrijk deel opgelost. De natuur zoekt zelf een balans.

Helaas is er de afgelopen jaren een sterke daling in het aantal 'tuindieren' te zien. Rondscharrelende egels zijn een zeldzaamheid geworden. Veel tuinen hebben een overmaat aan betegeling gekregen en ook felle nachtverlichting en afgesloten tuinafscheidingen zijn medeverantwoordelijk voor deze afname. En niet te vergeten het gebruik van giftige be-

strijdingsmiddelen. De natuur in de tuin is uit balans. Meer gif helpt niet, onderstaande tips mogelijk wel.

Hoe krijg je weer meer dieren in je tuin?

Tegels eruit, bloemen erin

Meer groen betekent meer leefruimte en voedsel voor dieren. Kijk eens of je ergens wat tegels kunt vervangen door bloemen als lavendel, zonnehoed, salie of kattenstaart.

Laat bladeren liggen en maak een rommelhoekje

Insecten kruipen erin weg en het geeft vogels bouw materiaal voor hun nestjes. In een rommelhoekje zou een egel kunnen nestelen. Extra voordeel: het helpt tegen uitdroging van de bodem in de steeds warmere zomers.

Verlichting 's nachts uit of via bewegingssensor

Om inbrekers af te schrikken laten veel mensen de hele nacht hun tuinverlichting aan. Dat verstoort echter het ritme van nachtdieren als de egel. Een beter compromis is een lamp die alleen aangaat bij beweging. Misschien alarmeert dit een inbreker zelfs effectiever.

Groen op schuttingen, muren en daken

Benut de hoogte van je tuin voor extra groen. Laat klimplanten langs muren en schuttingen groeien of ga de hoogte in met een pergola of rozenboog. Denk aan blauwe regen, druif, roos, kamperfoelie, bruidssluier of clematis. Door de hoogte te benutten oogt je tuin ook groter!

Plaats een (mini)vijver

Een vijver(tje) biedt vogels een plek om te drinken en badderen, libellen komen er op af en het vormt een huis voor padden en kikkers. Een simpele minivijver maak je al door een speciekuip in te graven.

Maak een 'egeltunnel'

Egels hebben een groter leefgebied nodig dan één tuin. Maak het ze daarom makkelijk om van de ene naar de andere tuin te komen door een 'tunnel' van zo'n 13 x 13 cm in je schutting(en) te maken.

Bron: Natuurmonumenten

Gooi goede planten niet weg, maar sta ze af ter adoptie!

Moeten uw planten ruimte maken voor bijvoorbeeld een verbouwing of aanpassingen in de tuin? Als ze nog goed zijn, geef ze dan een tweede leven!

Neem contact op met groenverleiders@gmail.com of bel 06-42597437 (Eva) en zij zoeken een adoptieadres. Hoe? Via de succesvolle appgroep *Red de plant*.

Dankzij *Red de Plant*, waarbij tot nu toe 19 wijkgenoten zijn aangesloten, hebben dit jaar al ongeveer 80 planten een tweede leven gekregen. Bovendien zijn via deze appgroep veel stekjes van bijvoorbeeld tomaat, munt, ooeivaarsbek en framboos gedeeld.

Ook plantenspotten en enkele tuinmeubelen zijn gered.

***Wil je je aansluiten bij deze groep?
Mail/bel/app ons!***

Vogelwijkagenda

Maandag
17 oktober

10.30 – 12.00 uur: HoutrustKoffie, een ongedwongen ontmoeting van wijkgenoten in het paviljoen van Tennispark Houtrust. Elke wijkbewoner is welkom.

Maandag
24 oktober

Vanaf 17.30 uur: Borrel en driegangenmenu van de *Vogelwijk Dinerclub*, een gezellige groep wijkbewoners waarbij iedereen kan aanschuiven. Aanmeldingen en nadere informatie bij Hedy de Munk via hmdemunk@gmail.com

Maandag
7 november

10.30 – 12.00 uur: HoutrustKoffie, een ongedwongen ontmoeting van wijkgenoten in het paviljoen van Tennispark Houtrust. Elke wijkbewoner is welkom.

Vrijdag
11 november

18.00 – 19.00: Sint Maarten. Kinderen lopen met lampionnen door de wijk en mogen aanbellen bij huizen waar een kaars voor het raam brandt om een liedje te zingen en iets lekkers in ontvangst te nemen.

De Vogelwijk in de Nederlandse letteren

Komt Den Haag voor in de Nederlandse literatuur? Natuurlijk. Velen zullen daar voorbeelden van weten te noemen. Maar geldt dat ook specifiek voor de Vogelwijk? Die vraag kan enkel worden beantwoord door iemand met een literair pakhuis onder het schedeldak. Zo iemand is Ton van Rijn (69), oud-docent Nederlands, onder meer aan het Aloysiuscollege. Hij woont in de Bloemenbuurt en verzamelde de afgelopen jaren literaire passages over allerlei Haagse wijken. Het is bekend dat de Vogelwijk het decor is in sommige thrillers van Tomas Ross (Willem Hogendoorn) die aan de Spreeuwenlaan opgroeide, maar Van Rijn ontdekte nog meer. Ziehier een aantal van zijn bevindingen.

E. Breton de Nijs

Robert Nieuwenhuys (1908-1999), die ook publiceerde als E. Breton de Nijs, was een Nederlands letterkundige en schrijver van Indisch-Nederlandse afkomst. Hij was van 1940 tot 1942 docent aan de Universiteit van Batavia en in diezelfde periode redacteur van *De Fakkel*, een cultureel tijdschrift dat in Nederlands-Indië bestond tussen mei 1940 en de capitulatie van Nederlands-Indië in maart 1942. Hij bracht bijna drie jaar door in een Jappenkamp. Nieuwenhuys ontwikkelde zich tot een gezaghebbende auteur over de koloniale periode in Nederlands-Indië. Als zijn magnum opus geldt het boek *Oost-Indische Spiegel* (1972), waarin hij een breed overzicht geeft van “wat Nederlandse schrijvers en dichters over Indonesië hebben geschreven vanaf de eerste jaren der Compagnie tot op heden”.

Hierbij een fragment uit een kort verhaal over de naoorlogse emigratie vanuit Indië naar Nederland, met een centrale rol voor de meege-reisde hond Napoleon die met zijn bazuin *Tante Poppie* op de Mezenlaan wordt ondergebracht.

Napoleon

“Napoleon stierf toen hij ongeveer tien jaar oud was als een displaced dog in een voor hem totaal vreemd land: het koude Holland. Hij was in de buik

van een Constellation meegekomen en ondanks alle kalmerende injecties in Djakarta, was hij in Schiphol rillend en bevend uitgeladen. Hij was over zijn toeren heen, nerveus, ja, uiterst nerveus. Toen hij na een scheiding van twee dagen zijn pleegmoeder terugzag, jankte hij klagelijk als was hij diep gewond. Het was altijd een zéér emotioneel hondje geweest; hij leek nu een shock nabij. Tante Poppie zou niet bij mijn moeder logeren. Die was te klein behuisd, ze had niet meer dan één zit-slaapkamer. Wel had ze er nog over gedacht Tante Poppie, althans voor de eerste tijd, ‘op te vangen’, zoals ze het noemde, maar Napoleon was hier het bezwaar geweest. Nu kon Tante Poppie - mijn moeder had ervoor gezorgd - voorlopig bij een wederzijdse vriendin logeren, die - je begreep niet hoe het mocht - alleen met haar man een villa'tje bewoonde in de Vogelbuurt.

... We reden rechtstreeks naar Den Haag door het Hollandse polderlandschap waar Napoleon geen enkele aandacht voor had en Tante Poppie nauwelijks.... De volgende dag, toen ik nog eens uit Am-

Mezenlaan 1949 (Haags Gemeentearchief)

sterdam overkwam en met mijn moeder naar de Mezenlaan ging - ach, er was nog zoveel om over te praten na vier jaren - bleek Napoleon ziek.

Zaterdagmiddag ging de telefoon. Het was mijn moeder. Of ik naar Den Haag kon komen en of we naar de Mezenlaan konden gaan. 'Ik zal het je maar zeggen: Napoleon is overleden.' Of ik haar in elk geval even brengen kon. En zo betraden wij die zaterdag om vier uur het sterfhuis. Tante Poppie was boven op haar kamer. Mijn moeder raadpleegde eerst fluisterend mevrouw Messemakers, toen ging ze langzaam de trap op.

Toen ik in de huiskamer zat, samen met de oude heer Messemakers die altijd met een pet op in huis liep, hoorden we de trap kraken en even later traden mijn moeder en Tante Poppie binnen. Ze zag bleek, heel bleek. Mijn moeder geleidde haar naar een stoel en gaf mij een teken. Toen trad ik op Tante Poppie toe en omhelsde haar. Ze schudde het hoofd en begon te huilen. Die middag nog viel de beslissing: Napoleon zou niet worden begraven; hij zou worden gebalsemd of opgezet. Het zou zeker ook de wens van haar overleden man zijn geweest!" (uit Tirade, jaargang 1, 1958.)

Geert van Beek

Van Beek (1920–2001) was eerst onderwijzer en werd na een studie Nederlands in Amsterdam leraar Nederlands in Tilburg en Veghel. Hij debuteerde in 1952 met het korte verhaal *De ballon* in het literair tijdschrift *Roeping*. Zijn roman *Buiten schot* (1961), over de problematiek van een pacifist in oorlogstijd, werd bekroond met de Anne Frankprijs. Tien jaar later publiceerde hij de verhalenbundel *De 1500 meter*. In het titelverhaal, waarin de ik-figuur een hardlooperwedstrijd bijwoont waaraan zijn broer Johan deelneemt, komt de Vogelwijk met z'n atletiekbaan, gevederde straatnamen en duingebied uitbundig aan bod.

De 1500 meter

"We namen lijn 3 op het Valkenbosplein, stapten over op 21 in de Sportlaan en toen reden we langs

rietzangers en tuinfluiters en spotvogels naar het terrein aan de Laan van Poot. Het gras was prachtig groen, omzoomd door een grijze sintelbaan, een ovaal om het voetbalveld pal tegen de duinen aan. Achter de golvende lijn van de duinen beplant met helm en struikgewas moest de onmetelijke zee liggen. En ik dacht: als de wedstrijd afgelopen is ga ik daar dat duinpad op om de eeuwigheid te aanschouwen die zich uitstrekt aan de andere kant. Want ik ben gekomen voor de eindeloosheid van de zee. Ik zie ze niet en ik hoor ze niet maar ik wéét dat ze er is...

Atletiekbaan Laan van Poot jaren 50
(Haags Gemeentearchief)

...Uit een groepje mannen in sporttenu die allemaal gymnastische oefeningen maakten, draafde Johan naar ons toe. 'Je bent maar net op tijd', zei hij, 'we beginnen direct.' Hij ging op zijn linkerbeen staan en liet de spieren van zijn rechterbovenbeen trillen en golven, en toen het andere been. Zijn vlees lag soepel en beweeglijk onder zijn huid en was geladen met kracht. Toen maakte hij passen op de plaats met hoge knieheffingen zoals ik ooit wat houterig gedaan had op school, de vuisten op borsthoogte. In volle ren kwam hij geen stap vooruit.

...Toen het startschot klonk, een lichte knal, een belachelijk klein geluid, een geringe verplaatsing van luchtdruk in deze immense ruimte met een sliertje rook dat snel oploste in de richting van de stad, toen zette de kudde zich haastig en ordeloos onder hoefgetrappel in beweging, de in het gruis geplante voeten schoten los, stof woei op, dreef laag over het gras. De toeschouwers die aan de kant stonden te roepen en aan te moedigen, ademden vluchtig stof in hun longen toen de grote strijd om de 1500 meter was begonnen..."

Later die dag loopt de ik-figuur vanuit zijn logeeradres in het Regentessekwartier terug naar de Vogelwijk om het strand en de zee te zien:

“...Toen liep ik langs acacia’s, ceders, abelen en cypressen rechtstreeks naar de Nachtegaallaan en zwierf zomaar wat langs alleenstaande villa’s waar de gazons gesproeid werden met driftige molentjes en soms viel het zonlicht zó op het water dat er een regenboogje stond in een particuliere tuin. Leeuwerik, roodborst, mees, koekoek, patrijs, fazant, ooievaar, kwartels die de Israëlieten om de oren vlogen toen zij morden tegen Jahwe. En nu liep ik weer als ‘s morgens langs rietzangers, tuinfluiters en spotvogels. Daar lag het sportterrein waar Johan de 1500 meter had verloren. Veel scherper dan die morgen tekende het duin een kromme lijn tegen de hemel. Op het voetbalveld waren jongens nog aan het goaltje trappen, het leek niet moeilijk de bal tussen de vaalwitte latten door te schieten, de tribunes stonden leeg, het applaus was van de lucht. Ik beklom het hellende pad...

...Toen zag ik in een doorkijk tussen twee hellingen een klein stukje van de zeespiegel schitteren. Ik liep sneller, tot de zee vóór me lag, wijd, onbegrensd, met een rode baan over de golven tot in de oneindigheid smal toelopend waar de zon onder water zou gaan.”

Wim Noordhoek

Wim Noordhoek (1943) is een voormalige Nederlandse radiomaker, journalist en auteur. Vanaf 1980 maakte hij programma’s waarin schrijvers centraal staan, zoals *Suite*, *Music-Hall* en *De Avonden*. Hij groeide op in Den Haag. De verhalen in de bundel *Muzenstraat en andere Haagse verhalen* laten zien wat hem aan deze stad bindt. Hij weet wat het is “om op een grijze dag met je rug naar de wereld te staan en uit te kijken over zee.” Een fragment uit het openingsverhaal:

Sportlaan

(Uit: Muzenstraat en andere Haagse verhalen)

“Mijn moeder fietst. Een mooi meisje op linnen zomerschoenen. Over de Sportlaan naar Houtrust. Van

Kijkduin naar de Frankenslag. Naar de man die verliefd was op haar zusje. Achter haar ligt een tijd van open auto’s en strooien hoeden, van uitstapjes naar Spa en de Cascade de Coö, van een poppenameublement gemaakt door de scheepstimmerman van haar vader, de kapitein, voor poppen bijna zo groot als kinderen. Het is voorbij. Ze fietst, onwetend van wat komen zal. De oorlog nadert. Rechts van haar zal de tankgracht van de Atlantikwall gegraven worden, langs de Sportlaan, dwars door het kaalgeslagen Sperrgebied tussen Den Haag en het ontvolkte Scheveningen. Alle vier mijn grootouders zullen in 1942 moeten verhuizen.

(...)

Sportlaan richting Kijkduin 1932
(Haags Gemeentearchief)

Ook ik fietste de Sportlaan af, in 1953. Nerveus, zonder licht, langs rijen lage, rondhouten paaltjes verbonden door ijzerdraad; en de wat hogere, die gedrieën jonge boompjes overeind hielden met canvas kraagjes. Langs de rolschaatsbaan en de ijsbaan, met muziek die nog komen moest uit luidsprekers aan hoge palen. Naar hetzelfde huis aan de Frankenslag met de klappende vestibuledeur. Naar mijn grootouders. Het woord Sportlaan had de vanzelfsprekendheid van jong geleerde woorden. Die maakt dat ze betekenisloos blijven. Meer dan klank werd Sportlaan nooit. De klemtoon schoof ongemerkt naar de tweede lettergreep. Alsof het van betekenis was ontdaan doordat mijn moeder en ik zo vaak over het oude asfalt hadden gefietst. Ernaast zigzagde de tankgracht waar ik kikkervisjes ving, zittend op gedumpte roestige vaten, half onder water. Waar ik bootjes vouwde van rietblaren, die de wind in hun zeil kregen tussen het puin. Donderkopjes zwommen er opgewekt rond.”

Rascha Peper

In de roman *Wie sloop gaat* (2003) van Rascha Peper (Jenny Strijland, 1949-2013) fietst Robin Quaadvlieg met Emma richting haar huis in de Vogelwijk. Drie locaties spelen in dit boek een rol: Den Haag, New York (de aanslag van 11 september 2001 op de Twin Towers had 'vorig jaar' plaats) en de kust van Marokko. Robin is de ex van de vermiste Hanna. Zij zou zich bevinden in het gezonken wrak van het zeiljacht waarop zij voer toen een tanker haar schip bij Marokko ramde. Robin is fanatiek diepzeeduiker en wil haar lichaam bergen. Hanna's lievelingsnichte Emma helpt hem om geld bij elkaar te krijgen. Ondertussen wordt ze smoorverliefd op hem. Zo voelt zij zich als hij haar voor de veiligheid (ze is pas 15, hij 37) thuisbrengt.

Wie sloop gaat

"Alles glansde en straalde, alsof vanaf deze avond het hele leven mooier en zinvoller zou worden. Die vogel was er ook al een teken van geweest. Misschien had het met de op handen zijnde weersomslag te maken. Robin fietste met haar mee langs het Juliana Kinderziekenhuis, helemaal tot aan het begin van de Nachtegaallaan. Daar prikte hij met een vinger in het blauwe bont van haar bovenarm. 'Ik zou het leuk vinden om je op de hoogte te houden van de gang van zaken. Volgende week zullen die Engelsen hun definitieve beslissing nemen, denk ik. Maar dan moet jij mij maar bellen. Als ik naar jouw huis bel, denken je ouders misschien: wat moet die Quaadvlieg nu weer van Emma?'"

'Ja, ik bel wel.' Haar hart zwol van verrukking bij zijn woorden. Wat moet die Quaadvlieg nu weer van Emma? De gedachte kwam in haar op hem een kus bij wijze van afscheid te geven, maar ze deed het natuurlijk niet. 'Nou, bedankt voor het meerrijden,' zei ze. 'Ook al was het onzin.' 'Dag, radijsje, tot gauw dan.' Hij wendde zijn fiets en bengbangde weg uit de stilte van de Vogelbuurt. Ze keek hem even na en fietste de Nachtegaallaan in, die ook betoverd bleek. De kleine blaadjes die net aan de bomen zaten

straalden zo frisgroen in het licht van de straatlantaarns en de buitenlampen in de tuinen, alsof ze meenden dat de zon scheen.

De laan bestond uit twee huizenrijen, gescheiden door een dubbele rij bomen: statige, kaarsrechte iepen. Tussen de bomen was een looppaadje in het gras uitgesleten. Als kind had Emma daarop gerend en gespeeld en samen met een buurjongen geheime vangdraden tussen de stammen gespannen, opdat de vijand verstrikt zou raken. Het was eigenlijk haar paadje, al liep ze er nooit meer over. Nu glansde het grijzig en verlaten op, alsof het straks, als iedereen sliep, betreden ging worden door nachtwezens die niemand ooit waarnam. Haar huis zag er, net als anders, massief en degelijk uit - de auto stond op het oprijpad voor de garage en de lamp op de slaapkamer van haar ouders was al aan - maar ze keek er opeens naar alsof ze niet terugkwam van een eindje fietsen door de stad, maar thuiskwam van een verre reis."

Gerard Koolschijn

De in 1945 geboren Gerard Koolschijn, voormalig docent klassieke talen en oud-rector van het Haagse gymnasium Sorghvliet, vertaalde onder meer werken van Plato en andere Griekse klassiekers. Geweld, onderdrukking, afzien en waanzin spelen een belangrijke rol in zijn autobiografische roman *Geen sterveling weet* (2012). Centraal in het verhaal staat Jan Koolschijn, vader van drie zoons (Gerard is de oudste) en een dochter. Jan werkt zijn hele leven aan het verdienen van een plek in de hemel, alleen voorbehouden aan diegenen

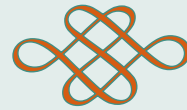
die totale vergeestelijking bereiken. De strenge leer van 'dominee Raave', van wie Jan een obsessief aanhanger is, predikt een onvoorwaardelijke overgave aan God. Waar de naam Raave staat, dient eigenlijk Paauwe te worden gelezen, dezelfde sektarische predikant die voorkomt in Jan Siebelinks *Knielen op een bed violen*. Bijeenkomsten met dominee Raave vonden plaats aan de Prinsegracht, naast het begin van de Boekhorststraat. Daarheen voerde eind jaren veertig 's zondags de tocht vanaf het huis van de familie Koolschijn in de Vogelwijk.

Geen sterveling weet

"Achter de Laan van Poot, waar wij tegenover de steile, met dicht struikgewas, dennen en populieren begroeide duinhelling woonden, had hij op de Pauwenlaan een garage gehuurd. Onze laan was nog leeg. Alleen in de verte stond soms een auto en op wekdagen kwamen leveranciers langs, bakkerskarren, paard en wagen van de groenteboer, het melkboerkarretje dat aan een stang met behulp van een motortje werd voortgetrokken en de schillenboer. 's Winters stopte een enkele keer een vrachtwagen voor de deur waaruit mannen kolenzakken op hun schouders door de gang naar ons schuurtje sjouwden. Wanneer op die lege laan Jans zwarte Traction Avant in zondags tempo was voorgegleden, haalden we eerst oma in de Meloenstraat op. Opa liep naar de kerk. Op de Prinsegracht parkeerde Jan vlak naast de hoge stoeptrap, waar we nog niemand in de weg stonden."

Reageren? Stuur een e-mail naar Ton van Rijn: trn@ziggo.nl

Bladblazers

*Van al wat leeft verdoven de oren
door hels geluid als van een mix
van cirkelzaag en hogedrukpuit*

*nijlganzen en eenden fladderen angstig
het water uit, wiegelwaggelen de walkant op
en blijven verstart op het asfalt staan*

*paniek, een Marsbewoner met een bultig
hoofd als twee manen zo groot
blaast in het park blad op een hoop*

*achteloos en onverstoorbaar wordt
elk klein levend wezen als een raket
voor eeuwig de hemel in gelanceerd*

*daar vliegt het wintervoedsel
voor roodborst heggenmus en merel
daar wordt de slaappleats van egels verwoest*

*en wat resteert zijn kale velden
keurig leeg geblazen tuinen en parken
anonieme dodenakkers*

Olga Millenaar

Hoe een Haagse jongen uit Transvaal de Vogelwijk leerde kennen

De andere wereld

Door Dick van Rietschoten

Mijn eerste kennismaking met de Vogelwijk dateert van de lente van 1962. Ik was twaalf jaar, zat in de hoogste klas van de lagere school en woonde in de Transvaalwijk, om precies te zijn: in de Natalstraat, een zijstraat van de De la Reyweg.

Mijn wereld was nog betrekkelijk klein. Buiten Den Haag kende ik de Veluwe, waar ons gezin elke zomer twee weken in een vakantiehuisje van mijn vaders vakbond CNV doorbracht, het Westland waar we wel eens fietstochtjes maakten en natuurlijk de Hoekse Waard, het eiland ten zuiden van Rotterdam waar nogal wat familie van vaderskant woonde.

In mijn eigen woonbuurt was ik uiteraard goed thuis. Het nabije Zuiderpark, de markt in de Herman Costerstraat en de omgeving van de Dierenselaan en de Paul Krugerlaan hadden voor mij geen geheimen. Verder kwam ik wel eens in de binnenstad als mijn moeder er met mij en m'n zusjes kleren ging kopen en ik wist ook al een beetje de weg in de gloednieuwe stadswijk Mariahoeve omdat mijn oma zich

daar als een van de eerste bewoners had gevestigd. Ik fietste er geregeld alleen naartoe, via de Bezuidenhoutseweg waar ik in de nazomer van dat jaar naar de middelbare school zou gaan: het christelijk lyceum Zandvliet.

Lijn 12

Van de Vogelwijk daarentegen had ik nog nooit gehoord. Achteraf gezien moet ik er vele malen langs zijn gereden als ik met lijn 12 in het gezelschap van ouders of vriendjes naar het 'stille strand' ging, maar kennelijk waren mijn gedachten dan zo gefixeerd op zee, zon en zand dat ik de buurt die ik – met het eindpunt in zicht – via de Nieboerweg doorkruiste niet bewust in mijn hoofd had geregistreerd.

In het voorjaar van 1962 kwam daar verande-

ring in. Toen ik op een middag thuiskwam uit school (ik zat in de zesde klas van de dr. J.C. de Moorschool in de Hilversumsestraat), opende niet mijn moeder maar mijn vader de deur. Hij was eerder van zijn werk naar huis gekomen, want mijn moeder bleek een acute aanval van spit te hebben gekregen en kon geen kant meer op. Hulpeloos kreunend lag ze in bed.

Inmiddels had mijn vader telefonisch onze huisarts weten te bereiken, dokter Pameijer. Hij hield 's ochtends altijd praktijk aan de De la Reyweg, vlakbij ons huis, maar was daar natuurlijk op die namiddag al lang weg. Gezien de ernst van de situatie had de geneesheer toegezegd dat er bij hem thuis zetpillen voor mijn moeder konden worden opgehaald. „Kun jij dat doen?“, vroeg mijn vader. Dan zou hij thuisblijven om voor mijn drie jongere zusjes te zorgen en tevens een poging ondernemen tot het bereiden van een avondmaaltijd.

Speciale missie

Natuurlijk kon ik die pillen gaan halen! Ik zwol van trots vanwege de speciale missie die mij te wachten stond op de nieuwe fiets die ik enkele maanden eerder voor m'n verjaardag had gekregen. „Het is wel een eindje weg hoor“, zei m'n vader. „In de Vogelwijk, aan de Spotvogellaan. Weet je waar dat is?“ Ik had geen flauw idee, maar er ging een lampje branden toen m'n vader vertelde dat ik gewoon de route van tramlijn 12 moest volgen op weg naar het strand en dat ik er dan vanzelf in de buurt kwam. „Een paar haltes voor het strand ga je linksaf en dan vraag je het maar.“ Ik kreeg een briefje mee. 'J.K. Pameijer, Spotvogellaan 65' had mijn vader er in z'n kleine maar niettemin goed leesbare handschrift op geschreven. Ik pakte m'n fiets, zei automatisch 'ja' op de gebruikelijke vraag 'Zul je voorzichtig zijn?' en racete weg. Haast was geboden, want m'n moeder mocht geen seconde te lang lijden.

Kapitale woonhuizen

Aangekomen op de Nieboerweg sloeg ik linksaf. Zwanenlaan heette het hier. Zorg-

vuldig bestudeerde ik de straatnaambordjes die ik tegenkwam. Vogels, vogels en nog eens vogels. Ik zat goed, hier moest het ergens zijn. Koortsachtig fietste ik verder, maar intussen had een geheel nieuwe sensatie zich met het jachtige gevoel in mij vermengd. Ik reed door een heel andere wereld dan ik gewend was. Wat een verschil met de rest van de stad! Kapitale woonhuizen, omgeven door prachtige tuinen met bloeiende bloesembomen. Het was een aanblik die ik tot dan toe vrijwel alleen kende van een legpuzzel van 1500 stukjes met landhuizen in het groen, waar ik thuis menig uurtje mee zoet was geweest. De mensen die hier woonden moesten wel heel rijk zijn, dacht ik.

Vijver

Maar waar was nou die Spotvogellaan? Met enige schroom informeerde ik uiteindelijk bij een wandelaar naar de juiste route. Ik bleek inmiddels al vlakbij mijn einddoel te zijn. Nog even om die vijver heen fietsen – de Buizerdlaan, zo zag ik – en dan daar aan de overkant van het water de Spotvogellaan in. Gespannen drukte ik even later bij nummer 65 op de bel en weldra stond ik oog in oog met onze huisarts, die me gelukkig direct herkende en mij de beloofde medicijnen meegaf.

Pas veel later verwonderde ik me erover dat in dit geval de tussenkomst van een apotheker niet nodig was geweest. Kennelijk had de dokter voor noodgevallen een voorraadje geneesmiddelen thuis liggen.

Postbode

Mijn moeder is er vrij snel weer bovenop gekomen. Gelukkig maar, want m'n vader bleek de kookkunst verre van machtig te zijn. De Vogelwijk ben ik nog lang in gedachten als een 'andere wereld' blijven beschouwen, een sprookjesachtig contrast met mijn eigen vertrouwde wereldje in Transvaal en omstreken.

Zes jaar later leerde ik de Vogelwijk beter kennen toen ik na mijn eindexamen op het lyceum als aankomend student een vakantiebaantje zocht. Postbode worden, dat leek me wel wat. Ik solliciteerde bij de PTT, werd aangenomen en

kreeg tot mijn verrassing voor zes weken een deel van de Vogelwijk toegewezen: de Wildhoefflaan, Vliegenvangerlaan, het oude deel van de Kraaienlaan, het eerste stukje Spotvogellaan, en een paar honderd meter Sportlaan en De Savornin Lohmanlaan. Twee keer per dag bracht ik hier de post rond, die ik had gesorteerd en opgehaald in het (toenmalige) postkantoor in de Fahrenheitstraat. De wijk was voor de postbestellers op een merkwaardige wijze in bezorgdelen opgeknipt. Het deel van de Spotvogellaan aan de zuidkant van de Buizerdvijver, met de eerste Vogelwijkwoning waar ik ooit voor de deur had gestaan, viel niet onder mijn bewind. De hele Buizerdlaan was trouwens voor mij een *no go area*. Daar liep een collega, die naar ik me herinner ook de Tortellaan en een groot stuk Laan van Poot bediende.

Hond

Het was even wennen, maar al gauw werden mijn rondes met fietstassen vol brieven en tijdschriften een simpele routine. Dagelijks legde ik flinke afstanden af – tuinhekje in, tuinhekje uit – en na enige tijd wist ik precies wie waar woonde en wie op wat geabonneerd was.

Ik herinner me nog een voortuin waar steevast een vervaarlijk bakbeest van een hond de wacht hield. Op een gegeven moment bracht ik daar de post gewoonweg niet meer en kierperde alles wat voor dat adres bestemd was bij de burens in de bus. Daar kwam natuurlijk een klacht over, maar ik won: de hond werd voortaan uit de tuin gehouden.

Ondanks de vertrouwdeheid die zij inmiddels voor me had gekregen, bleef de Vogelwijk voor mij echter toch een geheel andere wereld, bereikbaar en onbereikbaar tegelijk. De studentikoze postbode van destijds was er heilig van overtuigd dat hij nimmer het genoegen zou smaken daar te wonen. Maar sinds hij in februari 1992 met zijn echtgenote een nest bouwde aan de Laan van Poot weet hij wel beter. De wonderen bleken de wereld niet uit. Ook de andere wereld niet.

Oktober is Haagse ‘Spinozamaand’

Evenals vorig jaar staat in Den Haag de oktobermaand in het teken van de vermaarde zeventiende-eeuwse filosoof Spinoza (1632-1677) die de laatste zeven jaar van zijn leven in Den Haag heeft gewoond. Er zijn diverse activiteiten en lezingen georganiseerd. Zie hiervoor www.spinozadenhaag.nl

Spinoza's gedachtegoed is volgens de organisatoren actueler dan ooit. Hij bepleitte een democratische samenleving waarin alle burgers de vrijheid hebben om te geloven, te denken en te zeggen wat zij willen.

Belangstellenden hebben deze maand de kans het huis aan de Paviljoensgracht 72 te bezoeken waar Spinoza in 1670 op zolder zijn intrek nam als onderhuurder van het echtpaar Van der Spijck. Het huis, waarbij nu een standbeeld van Spinoza staat, was oorspronkelijk het eigendom geweest van de schilder Jan van Goyen, die het in 1639 had laten bouwen. Hier voltuigde de in Amsterdam geboren Baruch Spinoza, die zich later Benedictus de Spinoza noemde, zijn meesterwerk de *Ethica*. Binnenkort wordt het *Domus Spinozana* grondig gerestaureerd, maar de benedenverdieping met een voorkamer vol rijk gevulde boekenkasten is deze dagen elke middag van 14.00 tot 17.00 uur te bezoeken.

Gebroeders de Witt

Spinoza was een verlichte geest, die in zijn tijd veel vijanden maakte, vooral in kerkelijke kringen, met onder meer zijn uitspraak dat de Bijbel gewoon mensenwerk is en niet het 'Woord van God'. Hij was echter niet bang voor de publieke opinie. Als in het Rampjaar 1672, nu 350 jaar geleden, de politici Johan en Cornelis de Witt op beestachtige wijze in Den Haag door Oranje-aanhangers worden gelynchd, wordt Spinoza zo kwaad dat hij aanplakbiljetten maakt waarin hij de moordenaars uitmaakt voor 'ultieme barbaren'. Zijn huisbaas weet hem er echter van te weerhouden de stad in te gaan om de plakaten op te hangen.

Van zijn geschriften en boeken kon Spinoza overigens niet leven. Daarom verdiende hij geld met het slijpen van lenzen voor verrekijkers en microscopen.

Nieuwe uitdagingen door acute energiecrisis

Klimaat en energie gaan niet meer van de agenda. Het was de afgelopen zomer in grote delen van Europa ongelooflijk warm en droog. Intussen zitten we nog steeds met een oorlogszuchtig Rusland, dat Oekraïne deels bezet en de gastoevoer naar Europa afknijpt. Zo gaan we een kille winter tegemoet, met extreem hoge prijzen voor energiecontracten, die niet snel lijken te verdwijnen. Intussen zijn de duurzame aannemers niet aan te slepen en is er een gebrek aan belangrijke onderdelen voor zonnepanelen en warmtepompen.

Zelden was er een beter moment om u voor te bereiden op maatregelen voor energiebesparing en duurzame elektriciteit en warmte. De vereniging *Vogelwijk Energie(k)*, dertien jaar geleden opgericht, stelt zich ten doel wijkbewoners te helpen deze uitdagingen het hoofd te bieden, zowel op de schaal van individuele woningen als op die van de wijk als geheel.

Thema-avond energiebesparing

Op 24 mei hadden we een succesvolle thema-avond over energiebesparing, waarvan in het wijkblad van juni uitgebreid verslag werd gedaan. Veel aanwezigen toonden interesse in warmtepompen en in een mogelijk warmtenet voor alle Sportlaanflats. Hier gaan we nog een vervolg aan geven. Ook werd het fenomeen van de energiecoaches positief begroet.

Energiecoaches

Verschillende wijkgenoten volgen inmiddels de opleiding tot energiecoach, in samenwerking met *Duurzaam Den Haag*. De eerste coaches staan deze maand al klaar om u en andere wijkgenoten te helpen met het realiseren van

duurzame plannen. Ze doen dit als vrijwilliger, hebben geen commercieel belang en hebben ervaring met Vogelwijkhuizen. U kunt een gesprek met een coach aanvragen via <https://duurzaamdenhaag.nl/energiecoach>. Wilt u zelf energiecoach worden, neem dan contact op met Freek Jagerman (via info@vogelwijkenergiek.nl).

Zelf aan de slag

Wilt u zelf gelijk aan de slag met besparen? Denk dan hieraan:

- Maak een plan voor verduurzaming van uw huis, eventueel met hulp van een energiecoach.
- Isoleer! Er zijn subsidies voor isolatiemaatregelen via de gemeente, zie www.denhaag.nl
- Ook kunt u advies inwinnen bij de 'Hou van je huis'-winkel aan de Goudsbloemlaan 82 (wo-, do- en vrijdagmiddag), of kijken op www.verbeterjehuis.nl en op www.vogelwijkenergiek.nl.
- Kijk of u met minder (of zonder) gas kunt. Ook voor verwarmen en koken op schone energie heeft de gemeente subsidies beschikbaar.

- Kleine dingen helpen ook! Kieren dicht tegen tocht, cv-temperatuur een graad lager zetten, ledverlichting installeren en vaker met de fiets of met de deelauto rijden. Allemaal goed.

Wilt u uw stadsgenoten helpen die komende winter mogelijk financiële problemen krijgen door de hoge energieprijzen en bent u een beetje handig?

Meld u dan aan als vrijwilliger bij duurzaamdenhaag.nl/projecten/pilot-raamisolatie en help mee om op goedkope wijze ramen te isoleren.

Vergunningvrij plaatsen zonnepanelen

Vogelwijk Energie(k) krijgt geregeld de vraag of in onze wijk zonder vergunning zonnepanelen op eigen dak mogen worden geplaatst. Hierover bestaat bij sommigen onduidelijkheid, met name omdat de wijk gemeentelijk beschermd stadgezicht is. We wijzen er nogmaals en met nadruk op dat er geen vergunning is vereist. Zie voor de verklaring daaromtrent de website www.vogelwijkenergiek.nl (onder het hoofdstuk 'Elektriciteit')

Wel verdient het uiteraard aanbeveling contact met uw burens op te nemen in het geval de zonnepanelen in hun gezichtsveld komen te liggen.

Gemeentelijke plannen

De gemeente heeft het afgelopen voorjaar de *Transitievisie Warmte* gepubliceerd. Hierin worden per wijk mogelijke scenario's geschetst voor de overgang naar duurzame warmte per 2030 en 2040. De Vogelwijk is een van de wijken waarvoor nog geen duidelijke keuzes zijn gemaakt ('*Warmteoptie nader*

bepalen: warmtepompen, warmtenetten, of een mix').

Vogelwijk Energie(k) heeft een zienswijze op deze Transitievisie ingediend, met als kernpunten:

1. Neem inwoners mee in de transitie;
2. Geef meer helderheid over het verwachte toekomstige energiesysteem van elke wijk en de timing voor het maken van keuzes door inwoners;
3. Geef meer handelingsperspectief en ondersteuning aan inwoners van wijken waar de keuze voor een energiesysteem nog niet helemaal zeker is.

Hebt u vragen of ideeën? Neem contact op via info@vogelwijkenergiek.nl

Mocht u er nog geen een hebben, probeer dan bij netbeheerder Stedin een zogeheten slimme meter geplaatst te krijgen. Die helpt uw energieverbruik beter te monitoren en erop te besparen. Zie www.stedin.net

Jens had een droombaan op het strand

Door Sjaak Blom

Menig jongere in Nederland zou er veel voor over hebben: zomervakantiewerk in een strandtent. Jens Allon uit de Vliegenvangerlaan kijkt met genoeg terug op zo'n droombaan. Hij was de afgelopen zomer *runner* bij strandpaviljoen De Kwartel en serveerde menig terrastijger zijn of haar natje en droogje. „Het was erg leuk. Je werkt in een team en ook nog eens op een mooie plek, dat maakt het extra aantrekkelijk. Soms was het hartstikke druk, maar af en toe weer wat rustiger. Dan heb je wel even tijd voor een praatje met een gast”, zegt de 16-jarige scholier van vwo 5 op *De Populier*.

„Ik had me in juli via een mail bij De Kwartel gemeld en kon de volgende dag al aan de slag met een dagje proefdraaien. Dat ging goed en ik kon er de rest van de vakantie blijven voor gemiddeld 30 uur per week.” Ook toen eind au-

gustus de school weer was begonnen, draaide Jens af en toe nog een dienst. En soms werkte hij wat extra uren bij bruiloften of partijen.

Op De Populier volgt Jens, oud-leerling van de Heldringschool aan het IJsvogelplein, een programma met extra sport. In zijn vrije tijd voetbalt hij bij Quick. „Ik heb veel vrienden hier in de wijk. Daarmee trek ik veel op. We zitten bij iemand thuis of we gaan samen bijvoorbeeld basketballen.” Hoewel Jens nu dankzij z'n vakantiewerk al horeca-ervaring heeft, is uitgaan er nog niet bij, want de meeste tenten hanteren een leeftijdsgrens van 18 jaar.

„Ik weet nog niet wat ik na m'n vwo ga doen”, zegt hij. „Waarschijnlijk een tussenjaar, waarin ik wil reizen. Ik wil graag wat van de wereld zien. Na dat jaar pak ik de studie wel weer op.”

Gemeente zou grondwaterschade van afgelopen jaren moeten vergoeden

Door Victor Koningsberger,
oud-voorzitter Grondwatercommissie Vogelwijk

Na een zomer met een langdurige droogteperiode lijkt aandacht vragen voor ernstige overlast van grondwater ver gezocht. Toch is te verwachten dat dergelijke overlast zich binnen afzienbare termijn opnieuw zal voordoen als de gemeente blijft weigeren daartegen iets te doen. Vandaar dit artikel, waarin ik – mede namens de andere leden van de voormalige grondwatercommissie van de Vogelwijk – een oproep doe aan wijkbewoners die tussen 2009 en 2021 schade hebben geleden als gevolg van ernstige grondwateroverlast. Wie wil meedoen met het instellen van een juridische procedure tegen de gemeente?

Voorgeschiedenis

De gemeente verving tussen 2007 en 2015 het verouderde rioolstelsel in onze wijk. Ze deed dit in vier fasen met een nog niet eerder beproefd systeem. Voerde de gemeente vroeger al het opgevangen regenwater via het gewone riool meteen af uit de wijk, met het nieuwe systeem wordt het regenwater in een apart regenriool opgevangen en naar acht in de wijk aangelegde ondergrondse bekkens (met deels open wanden) geleid. Van daaruit laat de gemeente het – als ongestuurde infiltratie – wegzakken in de bodem van de wijk.

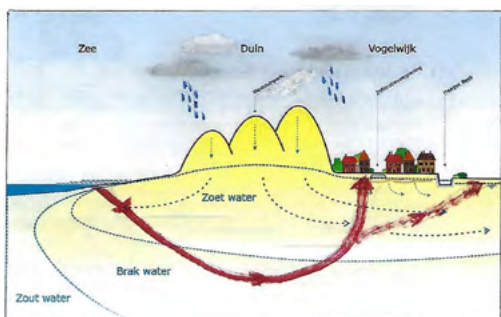
Na elke fase bleek dat dit nieuwe systeem bij steeds meer wijkbewoners (ernstige) grondwateroverlast veroorzaakte. Tussen 2017 en 2019 culmineerde deze, in combinatie met enige

periodes van forse regenval, tot grootschalige overlast: blijkens door ons gehouden enquêtes werden toen meer dan 150 bewoners van de Vogelwijk langdurig geconfronteerd met doorweekte fundamenteën en een natte of ondergelopen kelder(kast) – met veel schade tot gevolg. Structurele grondwateroverlast, dus. Voordien was dit nooit eerder gebeurd! En dat, terwijl ieders woning enige meters bóven NAP is gelegen.

Weigering

We verzochten B. en W. toen dringend de nodige maatregelen te nemen om een einde aan deze ernstige overlast te maken en nieuwe te voorkomen. De gemeente weigerde echter aan ons verzoek te voldoen. Ze bleef bij die weigering, ook nadat een arbiter haar in 2017 had gelast de nodige maatregelen te treffen. Hierom stelden we tegen deze weigeringen (bezwaar en) beroep in bij de bestuursrechter. Door het toepassen van een juridische ‘truc’ zorgde de gemeente er evenwel voor, dat ons beroepschrift niet ontvankelijk werd verklaard.

Daarop schreven we opnieuw brieven aan het college van B. en W., afzonderlijke wethouders, de gemeenteraad en de burgemeester

persoonlijk. Die bleken echter niet te leiden tot het door ons beoogde doel: aanpassing van het gemeentelijk grondwaterbeleid. Dit, omdat het gemeentebestuur – gelet op dit beleid – niet in actie wilde komen. Daarmee negeerde het zijn wettelijk voorgeschreven zorgplicht. Op voorstel van B. en W. besloot de gemeenteraad in 2021 zelfs om in het nieuwe gemeentelijk Rioleringsplan een regeling van de zorgplicht van B. en W. op te nemen, die nóg verder afwijkt van de – in art. 3.6 eerste lid, van de *Waterwet* voorgeschreven – gemeentelijke zorgplichtregeling! Gelet hierop, besloten we tot enige nadere acties.

Ondernomen nadere acties

We hebben brandbrieven geschreven aan:

- de Ombudsman van Den Haag (met klachten over een aantal – met de wet strijdige – gedragingen van o.a. (leden van) het college van B. en W. jegens ons en andere bewoners van de Vogelwijk;
- de minister van BZK (met het verzoek het gedeelte van het besluit van de Haagse Raad over de regeling van de grondwaterzorgplicht van B. en W. voor te dragen voor vernietiging), en aan
- het Openbaar Ministerie (waarbij we aangifte deden van de volgende ambtsmisdrijven, begaan door de leden van het college van B. en W.:
 - weigeren om uitvoering te geven aan hun grondwaterzorgplicht, zoals in de *Waterwet* geregeld;
 - weigeren zich te houden aan hun ambts-eed/-belofte ‘de wetten te zullen nakomen’.

Onze brieven sorteerden echter (om hier niet nader aangegeven redenen) geen effect.

Klimaatverandering

Zoals o.a. de ‘Toeslagen- en Stikstof-affaire’ hebben geleerd, is tegenwoordig niet zelden een rechterlijke uitspraak nodig om de overheid te dwingen zich aan een wet te houden (en zich ook anderszins behoorlijk jegens haar burgers te gaan gedragen).

Nu al onze stappen op de bestuurlijke weg zijn doodgelopen, is het inroepen van een rechterlijke tussenkomst o.i. ook voor de bewoners van de Vogelwijk nu het geëigende middel.

Dat de gemeente gedwongen wordt alsnog actie te ondernemen, is vanwege de volgende dreiging overigens van des te meer belang:

Het KNMI verwacht dat zich de komende decennia – als gevolg van de klimaatverandering – veel meer langdurige periodes zullen gaan voordoen met extreme regenval (naast periodes met langdurige droogte). Hiernaast voorspelt het KNMI dat de zeespiegel verder zal stijgen. Beide verschijnselen zullen in combinatie ‘voor een forse verhoging van de grondwaterstand zorgen, met name in de wijken meteen achter de duinenrij’. Dus ook bij ons in de Vogelwijk.

Wat nu te doen?

Indien de gemeente hier niet tijdig maatregelen tegen neemt, zoals het alsnog bestuurbaar maken van de bekkens in onze wijk en het aanleggen van voorzieningen waarmee overtollig (regen- of grond-)water weer meteen uit onze wijk wordt afgevoerd, zal dit opnieuw leiden tot ernstige en langdurige wateroverlast. Dit zal o.a. een – ongezond – vochtig klimaat in het huis van (nagenoeg) alle bewoners van de Vogelwijk tot gevolg hebben. Verder zullen dan opnieuw kelderkasten en kelders onderlopen. En daarmee iedereen schade berokkenen.

Tegen deze achtergrond is het voor alle bewoners van onze wijk van het grootste belang dat het college van B. en W. gedwongen wordt zich onverkort aan zijn zorgplicht te gaan houden, en – op basis van art. 3.6, eerste lid, van de *Waterwet* – alsnog tijdig de nodige maatregelen gaat treffen ter voorkoming of beperking van toekomstige ernstige grondwateroverlast in onze wijk. Alleen dan is de ongeschonden toekomst van ieders huis én van onze wijk als geheel verzekerd !!

Dé methode daartoe is het instellen van een procedure bij de burgerlijke rechter. Dat is ons dan ook geadviseerd door de eerder vermelde

Ombudsman en door de betrokken officier van justitie.

Zo'n procedure is kansrijk, omdat het handelen (en nalaten daarvan) door het college van B. en W. zodanig zijn geweest dat aan alle wettelijke (en andere juridische) eisen blijkt te worden voldaan voor een veroordeling van het gemeentebestuur wegens het plegen van een onrechtmatige (overheids)daad.

Voorstel: juridische procedure

Daarom stellen we voor, zo'n procedure (op basis van art. 6:162 van het *Burgerlijk Wetboek*) in te doen stellen. Het ligt voor de hand dat dit niet alleen gebeurt namens de bewoners (en verenigingen van huiseigenaren) die gedurende de periode 2009 – 2021 als gevolg van structurele grondwateroverlast schade hebben geleden, maar ook namens zo veel mogelijk andere betrokken bewoners.

Zo'n actie kan alleen door een advocaat worden ingesteld. Omdat onze commissie in het verleden al veel voorwerk heeft gedaan en de resultaten ervan op papier heeft gezet, kunnen de kosten van zo'n actie beperkt blijven. Dit geldt in ieder geval voor de voorbereidingskosten van de procedure. Het ligt voor de hand dat de uiteindelijke kosten van de procedure worden omgeslagen over alle bewoners (en verenigingen van huiseigenaren) die aan de onderhavige actie deelnemen.

Gelet op het doel van de wijkvereniging ('de behartiging van het welzijn en woongenot van haar leden') ligt het onzes inziens voor de hand dat zij ten minste de voorbereidingskosten voor haar rekening neemt.

Bewoners die graag willen weten waarom het instellen van zo'n procedure kansrijk is, kunnen via ons hieronder vermelde e-mailadres een korte notitie aanvragen. Daarin wordt uiteengezet waarom in dit geval aan alle vereisten wordt voldaan om tot een veroordeling van het gemeentebestuur te komen wegens het plegen van een onrechtmatige daad. Verder wordt

hierin uiteengezet hoe een vergoeding van de geleden schade (inclusief de kosten van maatregelen om nieuwe schade te voorkomen) kan worden aangevraagd. Ook kan gevraagd worden om vergoeding van de kosten die voor de procedure gemaakt moesten worden. Ten slotte wordt daarin het idee uitgewerkt om iedere betrokken bewoner haar/zijn rechtsbijstandsverzekering te laten inschakelen bij het financieren van de te voeren procedure.

Verzoek om instemming.

We verzoeken alle wijkbewoners die het ermee eens zijn dat zo snel mogelijk een einde moet komen aan het – voor onze wijk uiterst gevaarlijke – gemeentelijk grondwaterbeleid, ons **vóór 25 oktober te laten weten** of ze mee willen doen aan de hiervoor bedoelde juridische procedure. Dat geldt in het bijzonder voor de bewoners die in de periode 2009 – 2021 schade (in welke vorm dan ook) hebben geleden als gevolg van langdurige grondwateroverlast.

Zij allen worden verzocht ons hun reactie te doen toekomen via een e-mail naar:

grondwatervogelwijk@ziggo.nl

Voor de goede orde: het gaat in eerste instantie om een peiling, en niet om het aangaan van een verplichting.

Als uit deze reacties blijkt dat een voldoende aantal wijkbewoners aan de actie wil meedoen, zullen we namens hen een geschikte advocaat in de arm nemen. Die willen we dan primair de vraag voorleggen of het instellen van een actie als hiervoor bedoeld inderdaad kansrijk is. En zo ja, wat de kosten ervan naar schatting zouden zijn. Wij zullen deze informatie vervolgens naar alle deelnemende wijkbewoners terugkoppelen. Na herbevestiging van hun deelname zullen we overgaan tot het verstrekken van de opdracht aan de betrokken advocaat.

Kwettertjes

Kleine gratis advertenties over vraag en aanbod, afkomstig van leden van de wijkvereniging

Plaatsingsvoorwaarden

Bedrijfsreclame is niet toegestaan, tenzij het gaat om cursussen en lessen. Aanbevelingen voor huishoudelijke hulp mogen wel, maar alleen met vermelding van eigen telefoonnummer of mailadres van de referent. Een advertentie mag maximaal 2x per jaar worden aangeboden. Aanlevering voor de 18e van elke maand bij mevr. M. Boutkan, Pauwenlaan 99, tel. 3684333. E-mail: mhboutkan@planet.nl

BABYSITTER WANTED - We are an Italian family in the Vogelwijk, looking for an English speaking babysitter for our children of 8 and 5 years. If she/he understands Italian it would be even better, but it's not compulsory. Please write us! E-mail: valeeeria@tiscali.it

BIJLES WISKUNDE - Vmbo, havo, vwo en examen-training. Succes verzekerd! Aan huis of online. In overleg ook NK, SK en Eco. Tel. 06-26118927, jeroenvanleeuwen@live.nl

ADEMTRAINING - Train je adem voor meer rust, kracht en focus. Leer hoe je beter slaapt, beter om kan gaan met werkdruk en hoe je je hoofd af en toe UITzet. Ook zeer behulpzaam voor mensen met astma en hyperventilatie. De trainingen zijn aan de Sportlaan.

Meer informatie: www.ademrust.nl

Mail: annemieke@ademrust.nl Tel. 06-28236013

OPPAS AAANGEBODEN - Ik woon in de Vogelwijk, ben 15 jaar en wil graag oppassen. Ik heb al de no-

dige ervaring en vindt het leuk om te doen. Ik kan door de week en in het weekend. U kunt bellen met Faas Visser: 06-57430243.

FIETS TE KOOP GEVRAAGD - Graag koop ik uw fiets voor een van mijn studerende kinderen. Mocht u er 1 in de aanbieding hebben, wilt u mij dat dan berichten? Tel. 06-50768471 Groet, Anneloes.

AANGEBODEN - Aantal oude rode tuintegeltjes. Diverse maten rond de 21 x 21 cm in ruil voor appeltaart. Laan van Poot, Jan, tel. 06-46291428

GRATIS AF TE HALEN - Voor de liefhebber en/of verzamelaar: Ruim 800 sigarenbandjes, netjes gesorteerd. Meer informatie: karindonk@gmail.com of 06-43704050.

HUISHOUDELIJKE HULP - Mijn zeer betrouwbare hulp heeft nog tijd voor extra werk. Haar nummer is: 06-48283244. Voor informatie/referentie kunt u mij bellen: 06-53789507, E. de Jong.

Just Peace Open Dag: 16 oktober

Op zondag 16 oktober organiseert een aantal internationale instellingen in Den Haag een Open Dag voor bezoekers. Men kan onder meer een kijkje nemen bij Europol aan de Eisenhowerlaan, het Kosovo-tribunaal aan de Raamweg, het hoofdkantoor van de OPCW aan de Johan de Wittlaan en het gebouw aan de Prinsessegracht waarin de Hoge Commissaris voor Nationale Minderheden zetelt.

Belangstellenden moeten zich wel bij de betreffende organisaties aanmelden. Zie daarvoor de website www.justpeacethehague.com

Nuttige adressen & telefoonnummers

Politie

Alarmnummer bij acute nood, levensgevaar of brand: 112

Algemeen politienummer: 0900-8844

Politiebureau Segbroek, Fahrenheitstraat 192.
Geopend van 08.00 tot 18.00 uur.

Wijkagent: Chiel Lentz.

Tel. 0900 - 8844 (vraag naar Bureau Segbroek Den Haag).

e-mail: chiel.lentz@politie.nl

Werkdagen: ma, di, do, vr en vaak in weekends.

Buurtveiligheid

Hebt u informatie of wilt u informatie over de (on)veiligheid in de wijk, neem dan contact op met het buurtveiligheidsplatform 112Vogelwijk, e-mail: 112vogelwijk@vogelwijkdenhaag.nl

Brandweer:

Bij brand: 112

In alle andere gevallen: (070) 362 11 50

Post Loosduinen/Segbroek tijdens kantooruren: (070) 359 15 11

Doktersnachtdienst

tel. (070) 346 96 69

Informatie dienstdoende apotheken

tel. (070) 345 10 00

Stadsdeelkantoor Segbroek

Fahrenheitstraat 190, tel. (070) 14070.

Directeur: Annette de Graaf, email: annette.degraaf@denhaag.nl

Openingstijden: Alleen op afspraak (via www.denhaag.nl onder 'Contact') op maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag van 8.30 tot 16.30 uur en op woensdag van 12.00 tot 20.00 uur. Voor paspoorten en rijbewijzen moet u naar stadsdeelkantoor Centrum of Escamp.

Dierenambulance Den Haag

tel. (070) 328 28 28

Klachtentelefoon gemeente

Tel. 14070

Informatie over het duingebied

Eric Wisse

tel. 06 - 30 19 88 94

WIJKOUDERENWERK

Segbroek / Vogelwijk

Hulp voor zelfstandig wonende ouderen

Burenhulpcentrale Vogelwijk

Tel. (070) 262 99 99 of (070) 205 24 80.

Ouderenconsulent

Voor informatie, advies en bemiddeling op het gebied van wonen, welzijn en zorgverlening ten behoeve van ouderen kunt u contact opnemen met ouderenconsulent Linda Hagen via: (070) 205 24 80 of (06) 81 28 94 86, e-mail: l.hagen@wijkz.nl.

Wijkbus Segbroek

Voor aanmelding als abonnee (€25 per kwartaal) en vervoersafspraken: bel tussen 08.30 en 10.00 uur met (070) 368 50 70.

Telefooncirkel

Via de ouderenconsulent (070 - 205 24 80 of 070 - 205 26 60) kunnen wijkbewoners ook worden aangesloten bij een 'telefooncirkel'. Dan worden zij dagelijks op vaste tijdstippen gebeld om te weten te komen of alles in orde is.

Thuiszorg

Florence Gezondheid en Zorg

In woonzorgcentrum Uitzicht, Zonnebloemstraat 383, kunt u terecht voor alle informatie op het gebied van zorgverlening. Tel. (070) 754 55 66. e-mail: info@florence.nl

Haagse Wijk- en Woonzorg (HWW)

O.a. voor thuiszorg, personenalarmering, etc. Wijkverpleegkundige HWW: 06-82010709 e-mail: instroom@hwwzorg.nl Tel: (070) 379 33 00 - www.hwwzorg.nl

Evita Zorg Den Haag

(ook voor personenalarmering en spreekuren voor mantelzorgers) e-mail: info@evitazorg.nl Tel: (070) 31416000 - www.evitazorg.nl

BabZ

Begeleiding, advies en bemiddeling in de thuiszorg. Thomsonlaan 129. 24/7 bereikbaar. Tel: (070) 239 01 05, e-mail: info@babzorg.nl - www.babzorg.nl

Wijkvereniging De Vogelwijk

Website

www.vogelwijkdenhaag.nl

Postadres wijkvereniging

Postbus 65923, 2506 EE Den Haag

Bestuur

Voorzitter

Redmar Wolf, Patrijslaan 4
e-mail: voorzitter@vogelwijkdenhaag.nl

Secretaris

Lodewijk de Haes, Spotvogellaan 3
tel. 06 19007710
e-mail: bestuur@vogelwijkdenhaag.nl

Penningmeester

Adam Braithwaite
Nieboerweg 224
e-mail: penningmeester@vogelwijkdenhaag.nl

Portefeuille Openbare ruimte

Paul Lohmann
Nieboerweg 228, tel. 06 14355222
e-mail: pag.lohmann@gmail.com

Portefeuille Sociale Wijkzaken

vacant

Commissies

Verkeer

Stef Tours, Fred van der Burg
e-mail: verkeer@vogelwijkdenhaag.nl

Kinderactiviteiten

Alphons Jacobs, Kiplaan 8
e-mail: activiteiten@vogelwijkdenhaag.nl

Ouderenactiviteiten

Flip Petri (06-22711850), Yvonne Brouwer,
Marjan Scheeres
e-mail: ouderen@vogelwijkdenhaag.nl

Platform 112Vogelwijk (buurtveiligheid)

e-mail: 112vogelwijk@vogelwijkdenhaag.nl

Vogelwijk Energie(k)

Voorzitter: Rutger van Hoogstraten, Fuutlaan 1
Secretaris: Paul Schlotter, Kwartellaan 24
e-mail: info@vogelwijkenergie.nl

Activiteiten & Clubs

Houstruistkoffie

Gezellige ontmoeting met wijkgenoten elke eerste en derde maandag van de maand van 10.30-12.00 uur

Vogelwijk Dinerclub

Elke laatste maandag van de maand eten op diverse locaties. Informatie bij Hedy de Munk, e-mail: hmdemunk@gmail.com

Huiskamerbridgeclub

Eline van Dijk, tel. 3659257,
e-mail: bridgevogelwijk@gmail.com

Jeu de boules

Sportveld Laan v. Poot, dinsdag 14.00-16.00 uur.
Info: Liesbeth Hijmans, Fuutlaan 7,
tel. 06 83224388, e-mail: 2566sb7@hetnet.nl

Conditietraining voor mannen

di. avond 20.30-21.45, Segbroek College, Klaverstraat
Frank v.d. Maaten, tel. 06 51182353

Damesgymnastiek

Donderdag 20.15-21.15, Gymzaal Heldringschool
Ineke Spaanbroek, tel. 365 30 02,
e-mail: inekecastel@gmail.com

Seniorengym (m/v)

Zaterdag 10.00-11.00 uur in de Heldringschool
Quintana v.d. Willigen, qvanderwilligen@gmail.com

Volleybalclub

Woensdag 20.15-22.00 uur in sportcomplex
Westduin, Laan van Poot 355A.
Contact: Hans van Schuylenburch, tel. 06 29045258
Willem Korteweg, tel. 06 11928401

Werkgroep AED Vogelwijk

aedvogelwijk@gmail.com, tel. 06 53414041

Ledenadministratie

voor aanmeldingen, opzeggingen en adreswijzigingen

Paul Raasveldt, Patrijslaan 6,
tel. 06 24778721,
e-mail: leden@vogelwijkdenhaag.nl

De contributie voor de wijkvereniging (incl. het maandblad) bedraagt € 15,- per gezin per jaar. Voor de contributiebetaling wordt een factuur toegezonden.

Rek.nr. wijkvereniging:
IBAN: NL61 INGB 0001783722